PAPER-III
GUJARATI

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ___________________________
   (Name) _____________________________
2. (Signature) ___________________________
   (Name) _____________________________

Roll No. | | | | | | | | |

(In figures as per admission card)

Roll No.___________________________________

(In words)

D 3 7 1 1

Time : 2 $^1/_2$ hours] [Maximum Marks : **200**

Number of Pages in this Booklet : **32** Number of Questions in this Booklet : **19**

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. Answer to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

   No Additional Sheets are to be used.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
   (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
   (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
4. Read instructions given inside carefully.
5. One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
6. If you write your Name, Roll Number, Phone Number or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
7. You have to return the test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
8. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
9. **Use of any calculator or log table etc., is prohibited.**

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए ।
2. लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुए रिक्त स्थान पर ही लिखिये ।
   इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है ।
3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी । पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे, जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
   (i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी कागज की सील को फाड़ लें । खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें ।
   (ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं । दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ/प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात् किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले लें । इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे । उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा ।**
4. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें ।
5. उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है ।
6. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर नियत स्थान के अलावा अपना नाम, रोल नम्बर, फोन नम्बर या कोई भी ऐसा चिह्न जिससे आपकी पहचान हो सके, अंकित करते हैं अथवा अभद्र भाषा का प्रयोग करते हैं, या कोई अन्य अनुचित साधन का प्रयोग करते हैं, तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित किये जा सकते हैं ।
7. आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें ।
8. **केवल नीले/काले बाल प्वाईंट पेन का ही इस्तेमाल करें ।**
9. **किसी भी प्रकार का संगणक (केलकुलेटर) या लॉग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है ।**

GUJARATI

ગુજરાતી

PAPER – III

પ્રશ્નપત્ર – III

Note : This paper is of **two hundred (200)** marks containing **four (4)** sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

નોંધ : આ પ્રશ્નપત્ર **બસો** (200) ગુણનું છે અને એમાં **ચાર** (4) વિભાગ છે. ઉમેદવારે એમાં સમાવિષ્ટ પ્રશ્નોના ઉત્તર અલગ દર્શાવેલા વિસ્તૃત નિર્દેશો પ્રમાણે આપવાના રહેશે.

SECTION – I

વિભાગ – I

Note : This section consists of **two (2)** essay type questions of **twenty (20)** marks each, to be answered in about **five hundred (500)** words each. **(2 × 20 = 40 marks)**

સૂચના : આ વિભાગમાં **વીસ** (20) ગુણના **બે** (2) નિબંધાત્મક પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેકનો ઉત્તર **પાંચસો** (500) શબ્દોમાં અપેક્ષિત છે. **(2 × 20 = 40 ગુણ)**

1. ગુજરાતી સાહિત્ય પર પાશ્ચાત્ય સાહિત્યનો પ્રભાવ.

   અથવા

   ગુજરાતી વિવેચનના સ્થિત્યંતરો

2. ગુજરાતી સાહિત્ય પર ગાંધીપ્રભાવ.

અથવા

ગુજરાતી ગદ્યની બદલાતી તરેહો

SECTION – II
વિભાગ – II

Note : This section contains **three (3)** questions from each of the electives/specializations. The candidate has to choose only one elective/specialization and answer all the three questions contained therein. Each question carries **fifteen (15)** marks and is to be answered in about **three hundred (300)** words. **(3 × 15 = 45 marks)**

નોંધ : આ વિભાગમાં પ્રત્યેક એકમમાં **ત્રણ** (3) પ્રશ્નો છે. ઉમેદવારે કોઈપણ એક એકમના ત્રણેય પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપવાના રહેશે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન **પંદર** (15) ગુણનો છે અને એનો ઉત્તર **ત્રણ સો** (300) શબ્દોમાં અપેક્ષિત છે. **(3 × 15 = 45 ગુણ)**

એકમ – I

3. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના ઇતિહાસની લેખનપદ્ધતિ પર નોંધ લખો.
4. ગુજરાતી સાહિત્યકોશના ત્રીજા ભાગના પ્રબંધન વિશે સમીક્ષા કરો.
5. મધ્યકાલીન આખ્યાન અને પદ્યવાર્તામાં પ્રગટતા સામાજિક-સાંસ્કૃતિક સંદર્ભની ચર્ચા કરો.

એકમ – II

3. મધ્યકાલીન સાહિત્યના સંશોધનની સમસ્યાઓ જણાવો.
4. મધ્યકાલીન જ્ઞાનમાર્ગી સ્ત્રી કવિઓનું પ્રદાન મૂલવો.
5. ગુજરાતી ભાષાનો કુળક્રમ દર્શાવો.

એકમ – III

3. લોકસાહિત્યની પ્રેમકથાઓનાં કથાઘટકોનો પરિચય આપો.
4. વિશ્વસાહિત્યની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો.
5. રસવિચારની ઉત્ક્રાન્તિને આલેખતા વાદોનું વિશ્લેષણ કરો.

એકમ – IV

3. આધુનિકતાનાં કળા આંદોલનોની સદૃષ્ટાન્ત સમજ આપો.
4. સુઝાન લેન્ગરના કળાપ્રતીકના વિભાવને સ્પષ્ટ કરો.
5. નવલકથા અને લઘુ નવલનાં ભેદક લક્ષણો દર્શાવો.

એકમ – V

3. ગુજરાતી નવલકથાક્ષેત્રે જોવા મળતી પ્રયોગશીલતાનો આલેખ આપો.
4. આધુનિક ગુજરાતી નવલિકામાં થયેલા રચનારીતિના પ્રયોગોની સાભિપ્રાયતા દર્શાવો.
5. સાહિત્યના સંશોધક પાસે અપેક્ષિત સજ્જતા જણાવો.

SECTION – III

વિભાગ – III

Note : This section contains **nine (9)** questions of **ten (10)** marks each, each to be answered in about **fifty (50)** words. **(9 × 10 = 90 marks)**

નોંધ : આ વિભાગમાં **દસ** (10) ગુણના **નવ** (9) પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નનો ઉત્તર **પચાસ** (50) શબ્દોમાં અપેક્ષિત છે. **(9 × 10 = 90 ગુણ)**

6. રસાનુભવ અને રસાભાસ વચ્ચેનો ભેદ

7. દાદાવાદ અને અતિવાસ્તવવાદની દાર્શનિક પીઠિકા

8. રામનારાયણ પાઠકનું સૈદ્ધાંતિક વિવેચન.

9. 'આરણ્યક' નવલકથાનો પરિવેશ

10. 'પ્રાચીના' પદ્યનાટ્ય કે નાટ્યપદ્ય ?

11. ‘માદામ બોવરીની’ નાયિકા

12. આત્મકથા અને જીવનકથાનાં ભેદક લક્ષણો

13. લોકસાહિત્યના સંશોધનક્ષેત્રે ઝવેરચંદ મેઘાણીનું પ્રદાન.

14. સાહિત્યિક સંશોધનમાં ક્ષેત્રકાર્યનું મહત્ત્વ.

SECTION – IV
વિભાગ – IV

Note : This section contains **five** (5) questions of **five** (5) marks each based on the following passage. Each question should be answered in about **thirty (30)** words.

(5 × 5 = 25 marks)

નોંધ : આ વિભાગમાં આપેલા કાવ્ય ઉપર આધારિત **પાંચ** (5) પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નનો ઉત્તર **ત્રીસ** (30) શબ્દોમાં અપેક્ષિત છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નના **પાંચ** (5) ગુણ છે. **(5 × 5 = 25 ગુણ)**

પ્રસ્તુત કાવ્યના આધારે નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો :

<u>ભરતી</u>

સહસ્ર શત ઘોડલાં અગમ પ્રાન્તથી નીકળ્યાં,
અફાટ જલધિ પરે અદમ પાણીપન્થાં ચડ્યાં;
હણે હણહણે : વિતાન, જગ, દિગ્ગજો ધ્રુજતાં,
ઊડે ધવલ ફેન શી વિખર કેશવાળી છટા !

ત્રિભંગ કરી ડોકના, સકળ શ્વાસ ભેગા કરી,
ઉછળી નવ દેહ અશ્વ ધમતા પડી ઊપડી;
દિશા સકળમાં ભમી, ક્ષિતિજ-હાથ તાળી દઈ,
પડંત પડછંદ વિશ્વભર ડાબલા ઉચ્ચરી.

કરાલ થર ભેખડે, જગતકાંઠડે કારમા,
પછાડી મદમસ્ત ધીંક : શિર રક્તનાં વારણાં;
ધસી જગત ખૂંદશે ? અવનિ-આભ ભેગાં થશે ?
ધડોધડ પડી-ખરી ગગનગુંબજો તૂટશે ?
ઉરેય ભરતી ચડે, અદમ અશ્વ કૂદી રહે !
દિશાવિજય કૂચનાં કદમ ગાજતાં ઊપડે !

– કૃષ્ણલાલ શ્રીધરાણી

15. ભરતી માટે પ્રયોજાયેલા રૂપક વિશે ચર્ચા કરો.

16. કાવ્યમાં કયા કયા પ્રકારની ભરતીનો નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે ?

17. કાવ્યમાં પ્રયોજાયેલી પદાવલિઓની લાક્ષણિકતાઓ દર્શાવો.

18. કાવ્યનો છંદ જણાવી એનું બંધારણ સ્પષ્ટ કરો.

19. કાવ્યના પ્રકાર અને પેટાપ્રકારની સમજ આપો.

Space For Rough Work

FOR OFFICE USE ONLY	
Marks Obtained	
Question Number	Marks Obtained
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	

Total Marks Obtained (in words) ....

(in figures) ....

Signature & Name of the Coordinator ....

(Evaluation) Date ....